

A DUNAMEDENCE ÉSMAGYARORSZÁG SORSKÖZÖSSÉGE

ÍRTA
AJTAY JÓZSEF

BUBAPEST, 1936
A MAGYAR NEMZETI SZÖVETSÉG KIADÁSA

AJTAY JÓZSEF

A Dunamedence és Magyarország sorsközössége

I.

A dunavölgyi kérdés

Az európai közvélemény egyre fokozódó érdeklődéssel, sőt növekvő izgalommal fordul a dunavölgyi probléma felé. Egymásután jelennek meg angol, francia, olasz, lengyel és más nyelveken könyvek, röpiratok, tanulmányok, amelyek mind az Osztrák-Magyar Monarchia szétrobbantása folytán züllésbe taszított Dunamedence felől fenyegető veszedelemről szólnak. Ezzel kapcsolatban egyre sűrűbben és egyre súlyosabban elítélő nyilatkozatok hangzanak el vezető európai államférfiak ajkáról a trianoni békeszerződésről, amelynek most már nem csupán felháborító igazságtalanságára mutatnak rá, hanem arra a döbbenetes hibára is, — és pedig első-sorban — amelyet Magyarország esztelen feldarabolásával az európai egyensúly és béke nagy érdekei ellen botorul elkövettek. *A Dunamedence újjárendezésének szükségével szoros összefüggésben nyomul homloktérbe a Magyarországgal szemben elkövetett igazságtalanságok jóvátételének mellőzhetetlen volta is.*

A háború előtti évtizedekben a balkáni kérdés volt ilyen általános érdeklődés tárgya. Talán azért riadozik most annyira az európai közvélemény a dunai probléma felmerülésétől, mert mostanában ismételten azt hallja és azt olvassa, hogy a békeszerződések a Dunavölgyét balkánizálták és Közép-Európából egy Nagy-Macedóniát teremtettek, amely háborús kirobbanásokkal fenyeget.

Az európai közvéleményt a békekötéseket követő időben általában úgy *tájékoztatták*, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia, úgyszintén Magyarország feldarabolása elkerülhetetlen természetes *történelmi* fejlemény volt és hogy az európai egyensúly, valamint a tartós béke követelményének teljesítését jelentette, amidőn a monarchiát, a német imperialista törekvéseknek — úgy mondták — ezt a „kitűnő segítő-társát” teljesen megsemmisítették, *tehetetlen csonkká nyomorítva* a monarchiának mindkét főalkotó részét: Magyarországot és Ausztriát. Azt hirdették, hogy Csehszlovákia, Jugoszlávia és Nagy-Rumania megteremtésével egyszersmindenkorra lehetetlenné tették a németeknek Keletre irányuló törekvését, ami főcélként lebegett a párizskörnyéki békediktátumok megalkotói előtt. (Lásd Tardieu: La Paix című 1921-ben megjelent munkáját.)

Oroszországot hívta segítségül a német „Drang nach Osten” veszedelmének elhárítására. A francia-orosz és cseh-orosz kölcsönös segélynyújtási szerződések újra érdekelt félle és aktív tényezővé tették Oroszországot a dunai kérdés megoldásában.

Így került annyira előtérbe és az európai érdeklődés középpontjába a dunai kérdés, mint *Európa jövőjére és a béke fenntarthatására nézve sorsdöntő probléma.*

II.

Küzdelem a politikai és gazdasági uralomért a Dunamedencében

Az utóbbi időben egyre élesebben bontakozik ki az a tény, hogy a szétszaggatott állapotban vergődő Dunamedencében négy hatalmi törekvés mérkőzik egymással, mindenik a saját érdekeinek megfelelő uralmi helyzet kialakítására törekedve.

Németország Ausztria bekapcsolásával döntő tényezővé igyekszik emelkedni a Dunamedencében és a Balkánon, hogy így szabad utat biztosítson a „Drang nach Osten” jelszó alatt ismeretes és újraéledt nagyméret imperialista politikának.

Oroszország — cseh ösztönzésre — szintén bekapcsolódott a dunavölgyi küzdelembe a fenyegetett szláv érdekek védelmére, egyelőre csupán a dunavölgyi német előretörés megakadályozására, de Oroszország belső megszilárdulása esetén, tehát a jövőben, számolni kell azzal, hogy újra feléled Oroszországnak délre, a Dunavölgy és a Balkán felé irányuló pánszláv imperialista politikája, amely a csehekben és szerbekben, úgy mint a múltban, a jövőben is megbízható előőrsoekre és erős támasztéokra fog találni.

Úgy a német, mint a nagyszláv dunavölgyi törekvés terjeszkedő, hódító jellegű, azaz egészben vagy legalább részben uralma alá óhajtja vonni a monarchia megszűnte óta egységes hatalmi szervezet nélkül maradt Dunamedencét.

A kisantant *status quo politikája* jelenti a harmadik tényezőt a Dunamedence feletti uralomért folyó küzdelmekben. Ez a politika a békeszerződések által destruált dunavölgyi állapot merev fenntartásánál tovább jutni nem tudott és képtelennek bizonyult konstruktív politikával politikai és gazdasági összeműködést, rendet és megszilárdulást teremteni a Dunamedencében. Ellenkezőleg, fokozódó politikai és gazdasági zűllésbe taszította a Dunavölgyét és így félébresztette és állandóan éleszti a szomszédos germán és szláv nagyhatalomnak a Duna völgy birtokbavételére irányuló törekvéseit.

A negyedik dunavölgyi hatalmi politikát Olaszország képviseli. Ez nem imperialista, nem terjeszkedő, hanem védekező politika a nagynémet és pánszláv dunavölgyi és balkáni hódító törekvésekkel szemben egyaránt, amelyek egyképpen veszélyeztetik Olaszország adriai és földközítengeri hatalmi állását. Az olasz politika eltér a kis-

antant politikától is, mert nem a mostani állapot fenntartására irányul, hanem a teljesen szétszaggatott dunavölgyi politikai és gazdasági kapcsolatok újrászövesével *az összeműködést igyekszik helyreállítani* és ez úton a *Dunamedence önállóságát* biztosítani. Ép ezért politikájában természetyszerűen *főképpen a se nem német, se nem szláv Magyarországra* és azokra az osztrák körökre támaszkodik, amelyek *Ausztria különállását a Németbirodalommal szemben megőrizni óhajtják.*

Mit bizonyítanak a Dunavölgy fajnépességi viszonyai, történelmi ámultja, földrajzi és gazdasági helyzete?

Az elmondottak után nem csoda, hogy az utóbbi években hatalmas irodalma támadt a Dunamedence problémáinak. (Lásd Elekes Dezső magyar és Stark János német munkájában felsorolt bibliográfiát.)

Ma már mindenütt behatóan vizsgálják a Dunamedence *fajnépességi viszonyait* és rájönnek arra, hogy a békeparancsok által *vezető állásukból letaszított és alárendelt helyzetbe hozott magyarság és németiség* — mindkettő 12-12 milliónyi számmal — *a két legerősebb fajnépe a Dunavölgyének és mindkettőnek zöme központi elhelyezkedésű.*

Ezzel szemben a nagyantant fegyveres erejével uralomra jutott *három faj* mindegyike: a *cseh, a szerb és román* egyaránt *perem-nép*, azaz a medence szélén, sőt azon kívül lakik és számerő dohában együttesen is csak hamis statisztikai adatok segítségével képes mérközni a dunavölgyi magyarok és németek 24 milliónyi együttes számával.

Megállapítják most már azt is, hogy a három utóállam *a nemzetiségi és önrendelkezési elv súlyos sérelmével* jött létre és nemzetileg nem egységes, hanem ellenkezően *tipikusan nemzetiségi államokat* alkotnak, amelyeken belül a legélesebb faji harcok dúlnak.

Vizsgálják most már Európa-szerte a *Dunamedence történelmét* is és rájönnek arra a tényre, hogy *ezer év óta a Dunamedencében a magyarság játszottá mindig a döntő szerepet és ő képviselte ennek a nagyfotosságú területnek önállóságát és öncélúságot* a Nyugatról, Délről és Északról jövő szakadatlan hatalmi támadásokkal szemben. *Ez alkotta a Dunamedence szívében elhelyezkedett Magyarország európai jelentőségű történeti hivatását.*

Ez a vezető szerep a Dunavölgyében *Magyarországról a Habsburgokra csupán akkor ment át*, amikor a XVI. és XVII. század folyamán a törökökkel vívott véres harcokban *a magyar királyság három részre szakadt és lakosságának nagy része elpusztulván*; *Magyarország nem volt többé elég erős régi hivatásának betöltésére.* De 1867 óta az *önálló és öncélú dunavölgyi nagyhatalomként* létrejött Osztrák-

Magyar Monarchia legerősebb oszlopa lett és most már *reáharult újra a Dunavölgy önállóságának megóvása.*

A vizsgálódók megállapítják azt is, hogy a *magyarság mellett a Közép-Duna völgyében csak az osztrák németiség és a cseh nemzet játszottak szerepet, de jelentősebbet csupán az osztrák németiség és csupán abban az időben, amidőn a magyar nemzet elgyöngült és az osztrák örökös tartományok urai, a Habsburgok egyben német császárok is voltak, tehát az egész németiségre támaszkodhatott az osztrák örökös tartományok dunavölgyi hatalmi állása.*

Nyomatékosan rá kell mutatni arra, hogy az egységes Németbirodalomnak 1871-ben *Poroszország vezetése* alatt történt kialakulásával *megszűnt az osztrák-német területeknek amúgyis mindig csak laza, viszonya a Németbirodalommal* és az 1867-ben létrejött Osztrák-Magyar Monarchia keretében *élesen kezdett kidomborodni az osztrák németiségnek az a szoros kapcsolata, amely századokon át inkább a Közép-Duna völgyéhez, elsősorban Magyarországhoz fűzte, mint a Németbirodalomhoz.*

A Habsburg uralkodócsalád helyzete és hatalmi érdekei is *gyökeres változáson* mentek át a XIX. század nagy államközi átalakulásai nyomán. Míg tagjai századokon át a *német császári koronát viselték, a Habsburg-dinasztia, az úgynevezett „osztrák ház” volt a német hatalmi és terjeszkedési eszme képviselője és harcos zászlóvivője.* Ismeretes, hogy a Habsburgok túlnagy hatalmának letörésére ismétlen szövetkeztek a nyugati keresztény hatalmak még a törökökkel is. A hazánk területén végbement német-török harcok százados pusztításai következtében teljesen elnéptelenedett Magyarország a XVII. és XVIII. században a Habsburgok uralmi területének csupán legkeletibb és *erősen legyengült* részét jelentette, amelynek beolvasztása a hata⁷mas német birodalomba az akkori időben nem látszott lehetetlen feladatnak. Innen erednek a független létét megóvni akaró magyar nemzet és abban az időben a német birodalmi eszmét képviselő Habsburg-dinasztia között 'folyó százados küzdelmek, amelyek csak akkor értek véget, — a 67-es kiegyezéssel — amikor előzőleg *Poroszország végleg kiszorította a Habsburg-dinasztiát és Ausztriát a német birodalomból* és amikor a *német hatalmi és terjeszkedési eszme képvti selete immár a Habsburgokról a Hohenzollernekre,* illetve a rendkívül megerősödött Poroszországra ment át. Ekként a *Közép-Duna medencéjére visszazoruló Habsburg-dinasztia érdekei* egyre inkább elváltak a német nemzeti és hatalmi érdekektől és most már a Habsburg uralkodócsaládnak egyre inkább számot kellett vetnie az alattvalóinak többségét jelentő magyar nemzetnek és a Dunamedencében lakó szláv η éneknek érdekeivel és követeléseivel. És valóban a 67-es kiegyezéstől a világháború végéig terjedő korszakban a magyarság és a szláv népek (csehek, lengyelek) befolyása egyre növekedett az Osztrák-Magyar Monarchiában.

A világháború előtt és alatt az *osztrák-németségnek* külön államban, *Ausztriában* való élése és Németországtól való függetlensége természetesen látszott, akárcsak a német többségű Svájcé. Csak a monarchia feldarabolásával sodródott Ausztria abba a helyzetbe, hogy elvesztvén dunavölgyi kiváltságos politikai és gazdasági helyzetét, a Németországhoz való csatlakozásban és abba való teljes beolvadásba keresse felemelkedésének lehetőségét és boldogulását. Amióta azonban az Anschluss megvalósítása elé legyőzhetetlennek mutakozó nagy nemzetközi akadályok emelkednek, az osztrák-németségben kezd újra feltámadni az osztrák eszme, Ausztriának régi történeti hivatása és a külön állami léthez való ragaszkodása. Természetesen, a csupán 7 millió lakosságú osztrák állam csonka, ha politikailag és gazdaságilag továbbra is elkülönülve marad a Dunavölgyétől, a Német Birodalomtól való független állam létrehozása aligha fogja tartósan megővni tudni és engedni lesz kénytelen a német nemzeti és gazdasági vonzó erőnek.

Francia írók és politikusok a Dunavölgyhen teremtett állapotok tarthatatlanságáról

A nagy területi zsákmányhoz jutott cseh, szerb és rumán állam háborús gondolkodású vezető férfiai — a zsákmány biztosítása és a természetellenes új határok megszilárdítása érdekében — mindent elkövetnek a jelenlegi állapot, a *statusquo változatlan fenntartására*. Ezért hozták létre a *kisantant szövetséget*. Ezzel egyelőre sikerült ugyan meggátolni a békeparancsok módosítását, de nem sikerült egyetlen lépést sem tenni az újonnan létrehozott dunavölgyi állapotok megszilárdítása és a dunavölgyi népek békés gazdasági és politikai összeműködésének helyreállítása felé. Ma is bizonytalan és cseppfolyós minden a Dunavölgyében. Hogy ez valóban így van és nem csalóka önáltatás, ezt mindennél jobban bizonyítja, hogy magában Franciaországban is, amely hivatalosan a kisantant legodaadóbb támogatója és szövetségese, a kiváló államférfiak és politikai írók egész sora — kezdettől fogva — súlyosan elítélte és ma még jobban elítéli a békeparancsok által létrehozott dunavölgyi „rendezés”-t, amelyet nemcsak igazságtalannak bélyegez, de tarthatatlannak ítéel és megváltoztatását követeli Franciaország, sőt a kisantant-államok jólfelfogott érdekében is. A Dunamedence gazdasági és politikai újjárendezésének szükségessége tereli rá fokozottabb mértékben a francia államférfiak és politikai írók figyelmét és érdeklődését Magyarországra, mint a Dunavölgy szívére és vezeti őket annak világos felismerésére, hogy francia és általános európai szempontból mily végzetes esztelenség volt Magyarországnak feldarabolása.

Charles *Daniélou*, 1921-ben a trianoni szerződés előadója a francia képviselőházban, többször miniszteri tárca viselője, „Le

traité de Trianon” című munkájában ezeket írja: „A békeszerződés olyan Csehszlovákiát teremt, amelyben a csehek *kisebbségben* vannak. Horvátország, Szlavónia, Bánát és Bosznia-Hercegovina lakossága vájjon olyan rokonságban van-e a szerbekkel, hogy mi Jugoszláviát szilárd politikai alakulatnak tekinthetjük-e?” És így folytatja:

„Tartani lehet attól, hogy az annyira különböző nyugati horvát és keleti szerb civilizáció sajnálatos összeütközésekre fog vezetni. De a legnagyobb tévedést, akkor követték el a békeszerzők, amidőn hárommillió magyart hagytak saját országának határán kívül. Vájjon nem lett volna-e kötelessége a nagy szövetségeseknek, hogy mérsékeljék ezeknek a fiatal népeknek mohóságát éppen az ő érdekükben, azért, hogy békében tudjanak élni? *A végrehajtott területi felosztással az egész dunai Európa gazdasági rendszerét felborították. Azok az országok, amelyeket így megalkottak, életképtelenek, ha szomszédaiktól elválasztva maradnak.*”

Paul *Boncour*, francia államférfiú, volt külügyminiszter és miniszterelnök, jelenleg a népszövetségi ügyek vezetésével megbízott tárcanélküli miniszter, a trianoni békeszerződés ratifikációjáról folyó vitában a következőket mondta: -”Egyáltalában nem vagyok elragadtatva Közép-Európa ama *balkanizációjától*, ahová végül is a *trianoni* és *saint-germaini békeszerződések* vezettek. Sztérombolni régi politikai alakulatokat (amilyen az Osztrák-Magyar Monarchia volt), ahol a béke megtalálta a maga menedékét, felszabadítani mohó és falánk ifjú és ifjított nemzetiségeket és nem egyesíteni (integrálni) őket azonnal valamilyen „Nemzetek Szövetségébe”, mindez *különösen veszélyes* helyzetet teremthet még Európa számára.”

De Monzie szenátor, több ízben miniszter, ezeket írta *Charles Thyssaire* könyvének előszavában: „A *saint-germaini* és *trianoni szerződések* szerzői valóban egy új Babel megeremtői voltak a nélkül, hogy tudatlanságukat és lelkismeretlenségüket menteni lehetne. Az ő örülségüknek büntetését közvetve mi, franciák, fogjuk viselni. De ebben a pillanatban egy egész; nemzet (a magyar) szenvedti ezt a büntetést és Franciaországnak tulajdonítja a felelősséget azokért a tévedésekért és igazságtalanságokért, amelyek miatt szenved.”

P. E. Flandin, francia államférfiú, legutóbb francia külügyminiszter és volt miniszterelnök, a *Journal* című párizsi lap 1933. évi október 16-iki és 17-iki számában megállapítja, hogy: „nagy tévedés volna azt hinni, hogy *Közép-Európa helyzetét mai állapotában még hosszú ideig* fenn lehessen tartani. Miként egykor a keleti kérdésben, itt is megtaláljuk a nagyhatalmak ugyanazon hatalmi törekvését és versengését, ugyanazokat a faji harcokat, a heves és tapasztalatlan *fiatal* nemzeteknek ugyanazon hatalmi törekvéseit.”

Flandin egyenesen ajánlja a kisantant államoknak, hogy Magyarországnak kínáljanak fel bizonyos mértékű *határkiigazítást a barátságos együttműködés zálogaképpen és a közös boldogulás érdekében,*

hiszen Magyarország szomszédait a trianoni szerződés *igen bőkezűen* szolgálta ki.

Flandin rámutat arra is, hogy: „A békeszerződések Közép-Európa státusát olyan államalakulatokra építették fel, amelyek magukhoz ragadtak minél nagyobb területeket, olyanokat is, amelyeken a *lakosság többsége más fajú és más nyelvű*. Sőt mi több, a békeszerződések nem érték be azzal, hogy ezeknek az új államalakulatoknak *csupán politikai* autonómiát adjanak, — ami kétségtelenül *elég lett volna a népesség igazi követeléseinek kielégítésére* — hanem, ezeknek minden tekintetben teljes állami szuverenitást biztosítottak, ami ellenében van a földrajzzal és a közgazdasággal egyaránt”

Georges Roux, kiváló francia publicista könyvekben és cikkekben folytat erős harcot az elhibázott trianoni és saint-germaini szerződések ellen éppúgy, mint Ernest Dupuis, Georges Desbons, Delattre, Gobron, Philippe Henriot. Roux legutóbbi cikkében a következőket írja: „A franciák azt képzelik, hogy az 1919. évi békeszerződések előnyösek és *francia érdek* azoknak fenntartása. Ez a meggyőződés a valóságban *ézszerűtlen*, amennyiben ez a *trianoni és saint-germaini békekötésekre* vonatkozik, amelyek szétrombolták a *Habsburgok birodalmát, a német birodalom ellensúlyát Közép-Európában.*” Majd így folytatja:

„A békeszerződések védelmezése közben Franciaországban elfelejtik megmondani, hogy mi elmulasztottuk *megkérdezni azokat a népeket*, amelyek felett rendelkezünk. Néhány befolyásos intrikus és hatalomvágyó egyéniség a saját hasznára *valósággal meghamisította* a népek szabadrendelkezési jogát, melynek mindenki híve volt. Amidőn a saint-germaini békeszerződésben elválasztották az osztrák-német területet a régi osztrák-magyar birodalomtól, ezzel *előkészítették Ausztriának a közelebbi, vagy távolabbi jövőben való csatlakozását a német birodalomhoz.*” Végül lesújtó ítéletet mond a cseh államról:

„Csehszlovákia, a Quai d'Orsay kedvelt gyermeke, az új békerendszer nagy gondolata és egyben *nagy tévedése. Egyedüli fogyatékosága, hogy előbb sohasem létezett.* Mi (franciák) *fabrikáltuk össze* különböző darabokból. Elképzelhető, — mondja Roux — hogy mit jelenthet a huszadik század *zavaros Európájának kellős közepén* egy olyan állam *feltalálása*, amely *minden természeti törvény megcsúfolásaként jött létre*. Ha a dolgokat továbbra is mai állapotukban hagyják, Csehország nem kerülheti el *mindenkori sorsát*, azt, hogy *yiémet állam legyen*. (Hiszen a cseh király ötszáz éven át választó *fejedelem* volt a szent német-római birodalomban.) Mi, franciák, feldaraboltuk Közép-Európát azért, hogy *darabonként a németek torkába zuhanjon*. Németország követeli a versaillesi szerződés revízióját, de, lám, nem követeli a trianoni és saint-germaini-ét is. Sőt, ellenkezőleg, egy szép napon a *nagynémetek szobrokat fognak* Berlinben emelni a békeköté-

sek francia szerzőinek, mert ők vetették meg *Nagy-Németország* ágyát.”

Georges *Marót*, nemrég elhalt francia publicista, *Le Temps* cseh-barát volt prágai tudósítója, lapjának 1933. évi augusztus 27., 28., 30. és 31-i számában behatóan foglalkozott a dunai kérdéssel és azokkal a súlyos veszedelmekkel, amelyekkel az Osztrák-Magyar Monarchia gazdasági feldarabolása járt. Ő is megállapítja és egyben hibáztatja Csehországnak tartózkodó és elkülönülő magatartását, amellyel *attól való félelmében, hogy az új Csehszlovák állam politikai egysége meg-inoghat, ellenzi és akadályozza a Dunamedence gazdasági összeműködésének helyreállítását*. Marót ezeket írja: a „csehszlovák agrárpárt támadja a dunai együttműködés gondolatát, amelyben gyanús és csehellenes törekvést fedez fel Ausztria-Magyarország helyreállítására. De hiszen, ami ellen joggal harcolt a cseh nemzet Ausztria-Magyarországban, csupán a politikai rendszer volt. *Palacky, Rieger, Masaryk, Kramarz*, tehát mindazok, akiket a cseh nemzet vezérekül ismer el, csupán a kettős monarchia *politikája ellen küzdöttek, nem pedig egy közös piac létezése ellen* ama nemzetek számára, amelyek ezt a területet benépesítették. Még abban az esetben is, ha a dunai államok gazdasági csoportosítása némi (politikai) veszélyt jelentene Csehországra nézve, akkor is reá nézve jobb lenne ezekkel inkább szembenézni, mint előle egy meddő tartózkodásba menekülni. Különben is nagyon valószínű, hogy Prágának ez az önmagába való visszahúzódása a kisantant végét jelentené és azt sem lehet belátni, hogyan tudná Franciaország összeegyeztetni az ő tradicionális középeurópai politikáját Csehországnak elkülönülésére irányuló akaratóval, amely a *pángermánizmus malmára hajtja, a vízei.*”

O. Serruys, a francia kereskedelemügyi minisztérium igazgatója, a béketárgyalásokon a gazdasági kérdések intézésének főtitkára, a dunai kérdéssel foglalkozó egyik előadás kapcsán 1932-ben rámutatott arra, hogy a dunai probléma mily aggodalomkeltő és veszélyes formában vetődik fel és mint fog továbbra is megmaradni fenyegetésképpen az európai békére és a világ rendjének végleges helyreállítására nézve, ha nem találnak rá megoldást. Felsorolta, hogy a béketárgyalásokon mily sokféle (A-E) terv merült fel a politikailag feldarabolt Ausztria-Magyarország területének gazdasági szempontból való összetartására, de egyik sem talált elfogadásra, [mert a *politikai probléma az volt: egybeolvasztani az új területeket a régiakkal* és így a gazdasági kapcsolatok helyreállítása annyit jelentett volna, mint: „újra összerakni a kigyó törzsét, amelyet az imént daraboltak fel.”

A múlt évben szenzációt keltett *Henri Pozzi*, jeles francia hírlapíró „*La Guerre revient*” című munkája, amely leplezetlen őszinteséggel feltárta az új háborúval fenyegető jugoszláviai állapotokat. Pozzi többek között ezt írja: Megállapítottam Közép-Európában minden lépésnél, hogy a gyűlölet, a féltékenység, a mohóság, az adott szó

megsértése, a zabolátlan imperializmusok mivé tették azt a békét, amelyről a háborúban elesettek agonizálás közben azt álmodták, hogy meghozza a túlélők számára a nagyobb igazságot és gyermekeiknek a holnap biztonságát. Hiába haltak meg! Európa ma sokkal inkább széttagolt, sokkal felzavartabb, mint valaha és mindenfelől a vihar moraja száll a győzők fiai felé. A háború visszatér, mert a békeszerződés még ott is, ahol a legtöbb volt a felszabadítandó — a Dunavölgyében és a Balkánon — nagyobb igazságtalanságokat, felfordulást és önkényeskedést okoztak, mint amennyit megszüntettek, mert a magasztos és nemes jelszavak csupán álarcul szolgáltak a leghitványabb falánkságnak, a hódítás és üzleti érdek legutálatosabb vegyülékének. Henri Pozzi ez évben megjelent *„Les Coupables”* című munkája pedig még döbbenetesebb vádlevél azok ellen, akik példátlan gonoszsággal dúlták fel a Dunamedence összetartozandóságát és Magyarország csodálatos területi egységét.

Henri Allize, Franciaország követe és a bécsi francia misszió vezetője 1919-ben, a békeszerződések kidolgozása idején, a következőket írja *„Ma mission à Vienne”* című, 1933-ban megjelent munkájában: „Hogyha a nemzetiségi szenvedélyek (a Dunamedencében) nem hamisították volna meg a problémát, elég lett volna akkor, amidőn az etnikai csoportosítások már megtörténtek, *összekötni a jelent a múlttal, visszatérve azokhoz a gazdasági feltételekhez*, amelyek tradicionálisan létrejöttek az Alsó- és Felső-Ausztria hercegsége, valamint a szomszéd országok, azaz Csehszlovákia, Magyarország, Jugoszlávia és Olaszország között. De számolni kellett a nemzeti szenvedélyekkel és a *csehszlovák állam érzékenységével.*” Majd ezzel zárja:

„Franciaország nagy hibát követett el akkor, amidőn elmulasztotta azt, hogy feltételeket szabjon bizonyos államok elismerésének, avagy megnagyobbításának. Franciaország előrelátásának hiánya következtében ezek az államok váltak a helyzet döntő tényezőivé.”

Ernest Pezet francia képviselő, a dunai kérdés kiváló szakértője, a francia parlament *külsőügyi bizottságában a középeurópai kérdés előadója*, több parlamenti felszólalásban és egy nemrég megjelent tömör tanulmányban (*Dans les pays danubiens*) mutatott rá az Osztrák-Magyar Monarchia, de különösen Magyarország teljesen elhibázott, okatlan és szükségtelen feldarabolására és azokra a nagy veszélyekre, amelyek ebből származhatnak az európai békére nézve. Pezet szerint a Dunavölgy szétzúllásáért a felelősség elsősorban a cseh politikát terheli. A nevas francia politikus ezeket írja:

„A dunavölgyi anarchia oly mértékben növeli az európai zűrzavart, hogy ennek folytán a béke bizonytalanná vált. A Dunamedencére vonatkozó békeszerződések elhibázott voltának súlyos következményei csirájukban már meg voltak a békeszerződésben és felvetették már 1919-től kezdődőleg a mai nap problémáinak legsúlyosabbikát:

a dunai Európának, másként szólva Közép-Európának problémáját.” Majd ezeket mondja:

„Ma lázas nyugtalanság, nyomor, — ez a rossz tanácsadó — továbbá politikai és gazdasági zűrzavar uralkodik a Dunamedencében és környékén: tehát „új talány”, új probléma merül fel. Az Anschluss megkísérlése előtt, azaz 1931 előtt a francia közvéleménynek egyáltalán nem volt tiszta fogalma a békeszerződések új Európájának államairól, különösen a dunai államokról nem. Ma már senki előtt nem titok többé, hogy *van egy közép-európai kérdés és hogy a béke ennek megoldásától függ.* — Ne ringassuk magunkat illúziókban! Ha nem lehet megszervezni gyorsan az új *Drang nach Ostennel szemben egy szerves védőgátat*, akkor végzetserűen be kell következnie annak, hogy a Dunavölgyében, avagy annak szélén egy nap támad olyan esemény, amely *kirobbantja a háborút.* Azonban egy ilyen védőgát feltételez *egy független Ausztriát*, — gazdasági és politikai, erős és állandó alátámasztással —, továbbá egy *megebékített Magyarországot*, egy reális, észszerű politikai megegyezést, amelyet a kisantant egyenesen felajánlana Magyarország számára; és másrészt megköveteli a regionális gazdasági megegyezéseknek egész rendszerét, amelyek enyhítenék a dunai népek nyomorát és hozzászoktatnák őket ahhoz az összeműködéshez, amely nélkül hasztalan reménykedünk egy életképes, békés és pángermán terjeszkedésnek ellentállani tudó Közép-Európában. *Vajjon akadni fog-e francia kormány, amelyik mindezt testvériesen, de határozottan* figyelmébe ajánlja Franciaország szövetségeseinek és barátainak, azoknak, akikkel egybe vagyunk fűzve minden összeütközésükben és minden veszedelmükben. Ha igen, akkor a dunai medence rendbehozatalához végre a siker reményével lehet majd hozzáfogni. Ha pedig nem, akkor előbb-utóbb az a jövendölés fog valóra válni, amelyet *Bülov* herceg formulázott meg és nyilvánított a fegyverszünet pillanatában, hogy lelket öntsön a német népbe: Csak az a hatalom, amelyik a háború után *Bécsben valóban uralkodni fog, dicsekedhetik majd azzal*, hogy a háborút megnyerte.”

Látható mindebből, hogy a trianoni és saint-germaini békeszerződések változatlan fenntartásához még mindig ragaszkodó hivatalos francia álláspont színfala mögött mily erővel bontakozik ki az a francia közvélemény, amelynek felébredt lelkiismerete egyre nyomatékosabban követeli az 1919-20-ban, a trianoni és saint-germaini békeszerződések megalkotásakor elkövetett súlyos hibák mielőbbi jóvátételét, úgy Franciaország és az európai béke, mint kis szövetségeseinek: a kisantant államoknak jól felfogott érdekében.

Trianon és Saint-Germain veszedelmekkel terhes, tarthatatlan állapotokat teremtettek a Dunavölgyében. A visszafejlődésnek, a benuháznak, a megoldhatatlan termelési, értékesítési, valutáris és hitelválságoknak, a rohamosan terjedő munkanélküliségnek jelenségei-

vei találkozunk itten lépten-nyomon. A politikai és gazdasági háborúskodás sodorja ma a pusztulás és romlás örvénye felé a Dunavölgyét. A kisantant államok az önkényesen és mesterségesen megvont politikai határokat kétségbeesett erőfeszítésekkel próbálják a *legteljesebb gazdasági elkülönüléssel megszilárdítani* és a köztudatba beleerőszakolni. A Dunavölgyének Trianonban és Saint-Germain-ben történt újjárendezése nem felel meg sem a történelmi múltnak, sem a *földrajzi helyzetnek, sem a fennen hangoztatott nemzetiségi elvnek, sem a népek önrendelkezési jogának, sem pedig a gazdasági összeműködés lehetőségéhez fűződő életbevágó érdekeknek*. A feldúlt és szétzaggatott Dunavölgye ezenkívül felébresztette a szomszédos nagyhatalmak terjeszkedési és imperialista törekvéseit, amelyek Európa hatalmi egyensúlyát felborulással fenyegetik. Annak a hatalmi, illetve igazi erő nélkül hatalmaskodó kisantant politikának, amely a jelenlegi dunavölgyi állapot változatlan fenntartására törekszik, nem lehet tartós sikere és így nincs jövője. Vagy újra létrejön a szétszagatott Dunamedence gazdasági és politikai összeműködése az ellentétek kiküszöbölésével, vagy pedig a Dunavölgy felett összecsapnak a nagynémet és a nagy szláv törekvések hullámai.

Az erőtényezők a Dunamedencében

A jelenlegi állapotot, a *statusquo*-t védő kisantant-államok, illetve azok szövetsége vajjon milyen reális erőt képviselnek a dunavölgyi helyzet megváltoztatását követelő *Magyarországgal* és *Ausztriával* szemben? Kétségtelen ugyanis, hogy ez dönti el főképpen azt, hogy a *statusquo*-politika alapján megszilárdíthatók-e a békeparancsok által teremtett állapotok a Dunamedencében, avagy *kellő erő hiányában* előbb-utóbb más irányt kell vennie a dunavölgyi viszonyok alakulásának.

A cseh köztársaság lakossága jelenleg kerek számban 15 millió lélek, Dél-Szláviáé *állítólag* (nincs megbízható statisztikája) 14.5 millió, Rumániáé pedig, amelynek szintén ugyancsak megbízhatatlan a statisztikája, 18.5 millió, összesen tehát 48 millió. Ezzel szemben Magyarország lakossága kerekén 9, Ausztriáé pedig 7 millió, összesen tehát 16 millió; úgyhogy a kisantant háromszor népesebb.

Terület tekintetében is hasonló a helyzet, mert a *cseh* köztársaság 140.000 km², Dél-Szlávia 249.000 km² és Rumania 295.000 km², nagyságú kiterjedésével szemben — ami összesen 684.000 km²-t jelent — *Magyarország* területe csupán 93.000, *Ausztriáé* pedig csak 84.000, együttesen tehát 177.000 négyszögkilométer.

De ez a nagy túlsúly *csak látszólagos*, mert egyedül a nyers, általános számok mutatják ilyennek. Behatóbban vizsgálva a helyzetet, legott kiderül, hogy a tényleges erőviszonyokra nézve igen jelentős

körülmények tekintetében jóval kedvezőbb helyzetben vannak Magyarország és Ausztria, mint a kisantant-államok. Így: 1. Magyarország és Ausztria valóban *egységes nemzeti államok*, holott a cseh köztársaság, Dél-Szlávia és Rumania *nemzetiségi többségű, illetve erősen nemzetiségi jellegű államok*, ahol a nemzeti kisebbségek szellemi és gazdasági kultúra tekintetében egyaránt felette állnak az államot képviselő népeknek; 2. Magyarország és Ausztria *évezredes, illetve sokszázados történelmi államalakulatok*, minden vonatkozásban kialakult és kiforrott *szilárd egységgel*, holott a kisantant-országok *új államalakulatok* a legkülönbözőbb *történelmi, földrajzi, faji, vallási, kulturális* és gazdasági részekből *mesterségesen* összetákolva és belső kapcsolatok nélkül, pusztán *erőszakkal* összetartva; 3. Magyarország és Ausztria szellemi és gazdasági kultúra, valamint politikai és államigazgatási színvonal tekintetében egyaránt messze felülemelkedik a *Balkánt* jelentő *Dél-Szlávián* és *Rumanian* és a kisantantból csupán a cseh köztársaság az, amely velük ezekben a vonatkozásokban összemérhető; 4. a kisantant-államok egymással *szövetkezve* sem jelentenek olyan hatalmi alakulatot, amely *állandó együttműködésre* és *igazi erő kifejtésre* képes lenne, mert területileg csak csekély részben, lazán, illetve közvetve vannak egymással érintkezésben és egyáltalán nem alkotnak földrajzi egységet; gazdaságilag nem függenek össze, egymás közötti kereskedelmi forgalmuk, minden erőfeszítés és az elvileg kimondott vámunió ellenére is, jelentéktelen és fejlődésre képtelen; e mellett a cseh állam a *Nyugathoz*, Dél-Szlávia és Rumania a *Kelethez* tartozik, a cseh és szerb *szláv*, a rumán pedig *latinfajú* és így ezek az országok *a jövőt illetőleg éles ellentétben* vannak egymással; míg mindezzel szemben Magyarország és Ausztria nemcsak területileg, de földrajzilag is szorosan összefüggnek egymással, gazdasági kapcsolataik igen erősek és sok tekintetben kiegészítik egymást; mindkét ország a *Nyugathoz tartozik* és mindkét nép *latinkultúrájú*, a magyar nép a Dunavölgy keleti, az osztrák-németiség pedig a nyugati részében mindenképpen *hivatott a vezetős szerepre*, amelynek visszaszerzésére való törekvés a két-jiépet *politikailag állandóan és szorosan* összekapcsolja a jövőben is; 5. A kisantant-országok *peremállamok*, a Dunavölgy szélein és részben azonkívül fekszenek, Magyarország és Ausztria pedig annak *középpontjában*, a *szívében* és így mindkettő természetes *jegcesedési* pontul szolgál a dunavölgyi népek szerves összeműködésének kiahikulása számára; 6. a kisantant államok a maguk statusquo-politikájában nem támaszkodhatnak országaik *egész* lakosságára, hanem a legjobb esetben is csupán az úgynevezett államalkotó fajokra, tehát a 7 milliónyi *cseh-morvára*, a valójában 5.5 milliónál nem több *görög-keleti szerbre* és a 11.5 milliót a valóságban meg nem haladó *rumán-ságra*, amelynek erdélyi része azonban egyáltalán nem lelkesedik az ó-királyságbeli rumán ok Erdélyben gyakorolt züllesztő uralmáért; ezzel szemben a mostani dunavölgyi politikai és gazdasági állapot

megváltoztatását követelik: a Dunamedencében, az egykori Osztrák-Magyar Monarchia területén élő *12 milliányi magyar, 12 milliányi német, a 4 milliányi horvát és szlapon, a 3 milliányi szlovák és rutén*, valamint a kisebb és elnyomatást szenvedő néptöredékek, tehát *a nagy többség* a csupán 24 milliányi cseh-szerb-rumán elemmel szemben.

A kisantant-politika vezetőférfiai tudatában vannak annak, hogy a *jelenlegi* faji, kulturális és gazdasági viszonyok, a reális erőtenyezők egyáltalán nem kecsagetőek a statusquo-politikát illetőleg. Azzal próbálják magukat biztatni és illúziókba ringatni, hogy a fajnépességi viszonyok fejlődése a jövőben javítani fog a helyzeten, mert erősebb ütemű növekedést teteleznek fel a cseh, szerb és rumán népnel, mint a jelenleg még aránytalanul erős „nemzeti kisebbségek”-nel, amelyek több helyütt a valóságban a többséget alkotják. Hamis statisztikák alapján azzal hitegetik magukat, hogy az erősebb *szaporodás* és a nemzeti kisebbségek nyomorgatása, *kíméletlen irtása* együttesen a jövőben majd megoldja a három kisantantállam legsúlyosabb baját: a nemzetiségi kérdést.

Lássuk, van-e igazi alapja ennek a reménykedésnek? Ami a természetes népnövekedést: a szaporodást (a születési és halálozási különbséget) illeti, *Magyarországon* 1924-29-ig ezer lakosra 8.8 főnyi szaporodás esett, a *cseh köztársaságban* 8.6 főnyi (a szudéti németek és a *cseh-morvák* szaporodási száma igen alacsony, a tótoké, de különösen a ruténeké igen magas, a felvidéki magyaroké közepe), *Ausztriában* pedig csak 4.2, ami az alpesi némettség igen gyenge szaporodására mutat. Ezzel szemben *Rumania* hivatalosan 13.8 főnyi, *Délszlávia* pedig 14.1 főnyi természetes szaporodást mutat ki. Csak-hogy a szerb és rumán statisztika *közismerten teljesen megbízhatatlan*, csak végösszegeket ad, részleteket nem közöl és különböző viszonylatokat nem tüntet fel és így nem ad módot az adatok helyességének ellenőrzésére. Ha igaz volna ez a nagy népszaporodás, akkor a Balkánon már rég *túlnépesedésnek* kellene lennie, holott a valóság az, hogy míg Csehországban egy négyszögkilométerre 106, Magyarországon közel 100, Ausztriában pedig 80 lélek esik, addig Rumániában 62 és Délszláviában már csak 55.6 fő. Az igazság az, hogy mint minden kezdetleges kultúrfokon álló népnel, így a szerbnél és rumánnál is a születések száma elég jelentékeny ugyan, de ugyanakkor a kezdetleges egészségügyi és kulturális viszonyok miatt *rendkívül magas a halálozási szám* is, ami azután a különbséget, a természetes szaporodást mutató számot *erősen leszállítja*. A szerbek és rumánok hivatalosan közölt és megbízható statisztikai adatokkal alá nem támasztott szaporodási számát nagyon túlzottnak mutatja az a körülmény, hogy az állami anyakönyveken nyugvó pontos és részletes *magyar népmozgalmi statisztika* szerint *évtizedeken át* ja történeti *Magyarország területén jóval kedvezőbb viszonyok közt élt szerbek és rumánok* nem mutatnak átlagot meghaladó szaporodást, sőt sok esetben

— különösen a szerbek — azon alul maradtak, holott ugyanakkor a tót, de különösen a rutén lakosság természetes szaporodása a magyar statisztika szerint meghaladta nemcsak az átlagot, de a jelentékenynek mondható magyarokét is. Sőt a magyarországi oláhoknál a születési szám sem volt magas.

Ezeket az adatokat vitatlanná teszi a *felekezeti* statisztika is, amely a rumánság és szerbség által lakott magyarországi területeken élő *gör. keletiek és gör. katolikusok* természetes szaporodási számát is az átlagon alulinak mutatta. Ugyanennek bizonyosságául szolgált¹ az is, hogy a háború előtti Magyarországon a *déli határmenti, rumánok és szerbek* által lakott *Bács-Bodrog, Torontál, Temes és Krassó-Szörény* megyékben *évtizedekre visszamenő* felekezeti statisztikai adatok azt mutatták, hogy a görög (keleti vallású lakosság, tehát a rumánok és szerbek *aránya* a lakosságban állandóan és következetesen hanyatlott és 85 év alatt 60%-ról 40%-ra esett vissza. A görög keleti zsinatokon állandóan panasztolták a görög keleti hívők számának fogyását, illetve igen lassú növekedését.² Minthogy áttérés és aránytalan kivándorlás a görög keletiek között nem mutatkozott, az arányszámnak ez a hanyatlása egyedül a természetes szaporodás gyengeségére vezethető vissza. Ily körülmények között kizárt dolog, hogy a szerbség és a rumánság a Balkánon, tehát sokkal kedvezőtlenebb viszonyok között, jóval kedvezőbb szaporodást mutasson, mint a Szávától, Dunától és (a Kárpátoktól északra. Ezt csak ellen nem őrizhető és megbízhatatlan statisztikai adatok alapján és a türelmes papiroson lehet állítani; de a valóságban ennek hatása nem jelentkezik, amint nem is jelentkezik és ezért tiltják el Rumániában és Délszláviában a városoknak és a községeknek, hogy saját statisztikai adataikat közzétehessék.

A faji viszonyok teljességének kedvéért meg kell említeni még, hogy az 1921. évi *hivatalos cseh adatok* — amikor még a nemzeti-ségi adatok hamisítása nem fajult el annyira, mint most — a *cseh köztársaságban* a cseh-morvák számát csupán 6.66 millióra, a németekét 3.12 millióra, a tótokét 2.1 millióra, a magyarokét 0.75 millióra

¹ Év	Összes népesség	A gör. keletiek száma	%-os aránya	A másvallásúak száma	%-os aránya
1825	1,467,500	875,700	59.7	591,800	40.3
1910	2,394,500	1,001,900	41.4	1,392,600	58.6
Gyarapodás	927,000	126,200	13.4	800,800	135.3

² A háborúelőtti Magyarország *valamennyi*, Rumániával és Szerbiával közvetlenül határos déli határmegyéjében (*Brassó, Fogaras, Szeben, Hunyad, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Bács-Bodrog és Baranya* megyékben) a *görög keletiek és görög katolikusok* (tehát a rumánok és szerbek) száma 1880-tól 1910-ig terjedő 30 év alatt *lélekszámban* csupán 170.000-re, tehát nem egészen 13%-ra rúgott. Ezzel szemben a katolikusok, protestánsok és izraeliták száma 1,344,000-ről 1,814,000-re emelkedett, tehát a növekedés 470.000 lélek volt, azaz 35%.

teszik és a cseh-morvákat 48.9%-kal *bevalottan* csupán a lakosság *kisebbsége* gyanánt tüntették fel. Az 1921. évi, ugyancsak célzatos és megbízhatatlan *szerb hivatalos* adatok szerint *Délszláviában* a szerbek száma 5.37 millió lett volna, azaz 47.7% volt, tehát szintén *bevallottan* a szerbség csak *kisebbséget* alkotott, holott az elnyomott és önálló nemzeti létért küzdő horvát-szlovén elem számát a szerb statisztika is 3.86 millióra tette, ami rendkívül erős, a jelenlegi állapottal a legélesebben szembenálló kisebbséget jelent az *egymilliónyinak* beismert német-magyar kisebbség mellett. A teljesen megbízhatatlan rumán statisztika is 1920-ban még *hivatalosan* beismert 35.8%-nyi kisebbségét, amelyet 1930-ban a türelmes papiroson leszorított 26.9%-ra. Ez mindennél jobban bizonyítja, hogy a rumán statisztika egyáltalán hitelt nem érdemel.

Fenntartható-e a jelenlegi dunavölgyi állapot gazdasági szempontból?

Az Osztrák-Magyar Monarchia 52 millió lelket magábanfogláló egységes termelési és fogyasztási piacot jelentett. A termékek és áruk túlnyomó része a vámvonalon belül, tehát védett piacon talált *teljesen biztosított és könnyű értékesítésre* a kölcsönös kicserélődés alapján. Csak kisebb részével kellett a külföldi piacokat felkeresni és állni az egyre erősödő világversenyt. A monarchia kivitele 1896-ban még csak 1548, behozatala pedig csak 1412 millió korona értékre rúgott, tehát külkereskedelmi összforgalma csupán 2960 millió korona volt és a háborút megelőző 1913. évben is kivitelének értéke nem volt több 2270 millió koronánál, behozatala azonban — a felvett nagyszegű külföldi kölcsönök következtében — felemelkedett 3906 millió korona-értékre és így az összforgalom — rendkívüli viszonyok közt — 6176 millió korona értékű volt. *Ideális önellátási terület* volt tehát a monarchia, egységes pénzrendszerrel, tíz évről tíz évre megállapított vámtételekkel, állandó közlekedési tarifákkal, nagy és fejlett hitelrendszerrel, a vámvonalon belüli hatalmas területen teljesen szabad kereskedelmi forgalommal. Mindez lehetővé tette a hosszabb időre szóló gazdasági kalkulációt és a termelést és értékesítést biztosítván, azokat nagymértékben előmozdította. Ezzel szemben a monarchia feldarabolása után egyedül a 7 millió lakosságú kis Ausztriának külkereskedelmi összforgalma az 1926-28. években átlagosan és kerek összegben 4 milliárd, a 15 millió lakosságú cseh köztársaságé pedig kerekben 6 milliárd pengőértéknek felelt meg, tehát mindkét kis ország — a régi nagy gazdasági közösség és védett piac hiányában — kénytelen most majdnem olyan nagyarányú külkereskedelmi tevékenységet kifejteni, mint a háború előtti időkben az egész hatalmas monarchia. De tekintélyes értékű külkereskedelmi forgalmat bonyolított le az említett időszakban a 9 milliós lakosságú Csonka-Magyaror-

szág is, így pengőértékben évi 2 milliárdot, Rumania pedig évi 2200 millióst és Délszlávia 1450 millióst. Az öt dunai állam külkereskedelmi összforgalma a jelzett években évi átlagban 15.650 millió pengőértékre rúgott, ennek azonban egyharmad része sem bonyolódott le az öt dunai állam egymásközötti kereskedelmi forgalmában.

A Dunavölgye most *öt* különálló és elkülönült gazdasági politikát folytató államból áll. Mind az öt államban a gazdasági *létfeltételek egyoldalúak*. Magyarország, Délszlávia és Rumania *túlnyomórészt agrárországok*, míg Ausztria és Csehország *ipari* államok. Mindenik állam a maga termékeinek túlnyomó részét nem a régi, szomszédos és természetes piacokon helyezi el, hanem a kölcsönös elzárkozás következményeként kénytelen távoli, sőt tengerentúli piacokat felkeresni és felvenni a versenyt a világpiacon.

Az öt egymásra utalt szomszédos állam *egymásközötti* kereskedelmi forgalma egyre jobban összezsugorodik és *egyre nagyobb* lesz a távoli piacok felé irányuló kényszerű és egyre nehezebbé váló kivitele, így az öt dunai állam 1928-ban beviteli szükségletének csupán 30.6%-át szerezte be egymástól, 1931-ben pedig már csak 28.4%-át. Az öt dunai állam kivitelének ugyancsak kisebb részét helyezi el a Dunamedencében, mint másutt, így 1928-ban a kivitel 35.5%-át, 1931-ben pedig már csak 29.9%-át. Ezzel szemben egyre növekszik Németország külkereskedelmi forgalma az öt dunai állammal, így a dunai államok behozatalában a jelzett időszakban Németország 21-25%-kal szerepel, kivitelében pedig 20-14%-kal. Az utóbbi években tovább folyt az eltolódás Németország javára, amelynek külkereskedelmi forgalma a dunai államokkal ma már meghaladja azt a forgalmat, amelyet ezek az országok egymás között bonyolítanak le. Meg kell említeni még, hogy Ausztria kivitele a négy dunai államba 1927-ben 34.8% volt, míg 1930-ban már csak 30.4%. Világosan mutatja ez, hogy Ausztria gazdasági kapcsolata a Dunamedencével lazulóban van és ugyanakkor egyre inkább kénytelen kereskedelempolitikailag szintén Németország felé tájékozódni.

Ez tehát a külkereskedelmi helyzet a Dunamedencében az értékesítési piacokat illetően, amelyek nélkül egyik dunai állam sem tud gazdaságilag boldogulni és fejlődésnek indulni. Ezt a biztosított piacot önrészesen csakis a szomszéd államokban találhatnák meg a *kölcsönösség és a kiegészülés* alapján. Amint a nagy területű védett piac magyarázza meg a volt osztrák-magyar monarchia nagy gazdasági fellendülését, épűgy az összezsugorodott és egymással harcoló kis piacok okozói a dunavölgyi államok súlyos gazdasági válságának. E tekintetben Csehország krízise vezet, ahol a munkanélküliek száma már közel jár az egymillió lélekhez és megrendüléssel fenyegeti nemcsak, a cseh államháztartást, hanem a cseh köztársaság szociális és gazdasági rendjét is.

A dunai országok mezőgazdasági termelésének túlnyomó részét

el tudnák fogyasztani a bevételre szoruló dunai ipari államok, ha agrárszükségeiket a dunaji területről szereznék be és nem a távoli, sőt »a tengerentúli országokból. így Ausztria és Csehország búza- és lisztbeviteli szüksége 1930-ban — búzára átszámítva — 10.2 millió métermázsá volt, míg a három agrárállam kiviteli feleslege 12.8 millió métermázsá. Ausztriának és Csehországnak szarvasmarha beviteli szüksége ugyanakkor 219 ezer darab volt, míg a három dunai agrárállam kiviteli feleslege e tekintetben 373.000 darabra rúgott. A dunai két ipari állam sertésbeviteli szüksége 1,138.000 darab volt. míg ugyanakkor Magyarország, Délszlávia és Rumánia kiviteli feleslege csupán 662.000 darabra rúgott. Megjegyzendő, hogy Délszlávia és Rumánia agrártermékeinek jelentékeny része nem gravitál a Közép-Duna medencéje felé, hanem a rendelkezésre álló tengeri úton a nyugati országokban talál könnyen biztos piacokra.

Ipari szempontból is nagyon súlyos a helyzet az egymással szemben elzárkózó dunai államokban, mert az új határokon belül hol az egyik, hol a másik lényeges előfeltétele hiányzik az iparnak. Így a magyar ipar számára az energiaforrások és a nyersanyagok csak csekély mértékben állanak rendelkezésre. Hiány van vasban, jobb minőségű szénben, petróleumban, fában, vízierőben. De ugyanakkor Magyarországon van igen jelentős ipari felkészültség és hozzáértés). Ausztria ugyancsak nem rendelkezik fontos ipari nyersanyagokkal, így nincs szene, de van vasérc és jelentős vízierője. Csehországban megvolnának a kellő nyersanyagforrások, de igen fejlett, sőt túlméretezett ipara számára nincs biztosított piaca. Délszlávia és Rumánia igen gazdagok nyersanyagban, de nagyon elmaradtak a gazdasági és szellemi kultúra tekintetében. Ezenkívül mindkét országban nagy a korrupció és a jogbizonytalanság, továbbá igen hiányos a közlekedés.

Nyilvánvaló, hogy ez tarthatatlan állapot és a gazdasági leromlás útját jelenti. Ezen mindenképpen segíteni kellene, ennek azonban súlyos politikai akadályai vannak. És pedig *a rosszul megvont határok*, amelyek sem a földrajzi, sem a gazdasági, sem a néprajzi viszonyoknak nem felelnek meg. A kisantant-államok a természetellenesen megvont határokat csak úgy vélik *megszilárdíthatóknak, ha ráépítik a minél teljesebb gazdasági elkülönülés mesterséges falait*. Joggal tartanak attól, hogy a szabad gazdasági forgalom megingatja, áttöri, pusztán elméletivé teheti a politikai határokat.

Attól félnek a kisantant-államok jelenlegi vezető politikusai, hogy ha a kisantant-államok szoros gazdasági kapcsolatba lépnek Magyarországgal és Ausztriával, akkor az erőszakkal elszakított területek nemcsak gazdaságilag fognak inkább Magyarországhoz, illetve Ausztriához vonzódni, de kulturális és politikai szempontból is. Ha nem lenne éles gazdasági elzárkózás, akkor Pozsony, Komárom, Léva, Losonc, Nyitra, Rimaszombat, Kassa, Eperjes, Ungvár, Munkács, Nagy-

várad, Arad, Szabadka és az erdélyi városok legott Budapesttel és az Alfölddel lépnének szoros kapcsolatba és teljesen elfordulnának Belgrádtól, Bukaresttől és Prágától. Ugyanez történnék Morvaországgal és a szudeti német területekkel Ausztria és Bécs irányában.

Hogy ez valóban így van, ennek számos beszédes bizonyítékával rendelkezünk. így a béketárgyalások során számos terv merült fel arra nézve, hogy a politikailag szétdarabolt dunavölgyi területek között *legalább az évezredes igen szoros gazdasági kapcsolatokat tartásák fenn*. Ezeket a terveket azonban a nagy területi zsákmányhoz jutott államok, *különösen Csehország* mereven visszautasították, mondván: az imént szétszakított kígyó teste a gazdasági kapcsolatok fennmaradása esetén rövidesen újra összeforrna. Csak azt lehetett elérni — erős francia nyomásra, — hogy Ausztria, Magyarország és a cseh köztársaság számára biztosították preferenciális vámoknak egy-mással szemben való alkalmazását öt évi időtartamra. Ezzel a kedvezménnyel azonban a három állam nem élt, különösen Csehország volt ellene. Magyarország felajánlotta a közös vámterületet Ausztriának a nyugatmagyarországi népszavazás ellenében, de osztrák részről visszautasításban részesült. A béketárgyaláson Magyarország nyomatékosan kérte, hogy legalább az elszakított részekkel, tehát a kárpáti medencében tarthassuk fenn az évezredes természetes gazdasági kapcsolatokat. A válasz azonban elutasító volt, azzal a megokolással, hogy ez lehetetlen, mert akkor *az új határok konszolidálása nem történhetik meg*.

Így mind az öt állam a *gazdasági elkülönülés* útjára lépett és pedig nyilván *politikai okokból* a gazdasági szempontok sutba vetésével. A kisantant-államok tudatosan zárkóztak el, Magyarország és Ausztria pedig kényszerűségből.

A monarchia feldarabolásával létrehozott államok külföldi piacok hiányában, illetve a szándékosan feladott régi piacok pótlására a bel-földi piacot igyekeztek mindenáron kiszélesbíteni. Az agrárállamok nagy erőfeszítéssel ipart fejlesztettek, az ipari államok pedig mester-ségesen mezőgazdasági termelésüket törekedtek felfokozni. Mindkét irányú mesterséges! fejlesztés természetszerűen vonta maga után a vámfalaknak egyre nagyobb mértékű emelését és a drágulást, A drága termelés általános áremelkedésre vezetett, mert megdrágított azokat a termelési ágakat is, amelyekből az illető államoknak kiviteli feleslegük volt, tehát megnehezült e termelési ágakra nézve is a világpiacon való versengés.

Ily körülmények között tört ki a gazdasági világválság, amelyet világszerte mindenütt elzárkózás követett a más országokból való bevitellel szemben. Növelte az elkülönülést a valutaválság is. Ennek folytán valamennyi dunavölgyi állam igen súlyos gazdasági és pénzügyi válságba sodródott, mert egyik sem alkotott távolról sem ön-ellátási területet, hanem ellenkezőleg jelentős, sőt nagyarányú kivi-

télre szorult. Az eddig hozzáférhető távoli piacok kapui azonban máról-holnapra bezárultak ugyanakkor, amidőn a közvetlenül szomszédos dunavölgyi országok piacai — az egyre fokozódó elkülönülés következtében — már csak igen csekély mértékben állottak rendelkezésre, mert időközben a régi kereskedelmi kapcsolatok felbomlottak, sőt nem egyszer gazdasági háborúig fajultak el a viszonyok a dunavölgyi államok között. Különösen Csehország érezte meg a Prágából irányított és másfél évtizeden keresztül folytatott oktalan dunavölgyi politika végzetes következményeit. Teljesen igaza volt Kramarznak, a neves cseh államférfinak, amidőn két év előtt azt a nagy feltűnést keltett nyilatkozatot tette, amely szerint a gazdasági világválság kétségtelemné tette, hogy az osztrák-magyar monarchia hatalmas és vámmal védett piacának megszűnte következtében *elvesztette a túlnyomóan ipari jellegű Csehország létének szilárd gazdasági alapját*.

Íme tehát, hova-tovább egyre inkább kitűnik, hogy a dunavölgyi statusquo-politika nem csupán nemzetiségi, de gazdasági szempontból sem tartható fenn már soká. Ezt beismerik a cseh államférfiak is, de egyelőre csak szóval és Franciaország kivánságának honorálása képpen. Azonban még mindig nem őszinte hívei a dunavölgyi gazdasági összeműködés gondolatának és még mindig húzódoznak attól, hogy az; ennek érdekében szükséges és el nem kerülhető politikai áldozatokat meghozzák.

III.

Tervek Közép-Európa újjárendezésére *Hatalmi ábrándok*

Ma már nem vitatható igazságként szegezhető le, hogy a Dunamedence háború előtti állapotát gyökeresen felforgató *békeparancsoknak nem sikerült Közép-Európa á%lamjogi és gazdasági viszonyait szilárd alapokra fektetni. Innen van az a sok terv, amely a Dunamedence újjárendezésére vonatkozóan az utóbbi években felmerült.*

A párizskörnyéki békeparancsok *Lengyelországnak* és a Balti államoknak helyreállításával ugyan az európai egyensúlynak jelentős új tényezőit teremtették meg, de ugyanakkor politikai és gazdasági zűrzavarba taszították a Dunavölgyét azáltal, hogy az osztrák-magyar monarchia évszázados szervezetét teljesen szétrombolták a nélkül, hogy helyébe olyan új alakulatot hoztak volna létre, amely a Dunamedence népeinek *politikai és gazdasági békés összeműködését* továbbra is lehetővé tette volna,

Ilyenképpen a Dunavölgyének megszűnt az a hatalmi súlya és egyensúlyozó szerepe, amelyet a háború előtt az öncélú nagyhatalomként jelentkező osztrák-magyar monarchia ezen a területen az utolsó félszáz év alatt mindig képviselt. A magyarságon és az osztrák német-ségen *nyugvó* államszövetség helyén most pánszláv és nyugati nagy-

német hatalmi (imperialista) irányzatok tülekednek és törnek érvényesülésre, egyképpen veszedelmére az európai egyensúlynak és a tartós békének, nemkülönb a Duna-völgyben élő, számerő dolgában kis népeknek.

A szétzüllesztett és szerves kapcsolatok hiányában hatalmi szempontból gazdátlaná vált Dunavölgye felé megindult a nagynémet hatalmi terjeszkedés folyamata is és a cseh-szerb-orosz-pánszláv jellegű imperializmussal versenyre kelve igyekszik ezt a hatalmas területet politikailag és gazdaságilag birtokába venni. A cseh-orosz, valamint a cseh-szerb korridor megteremtésén munkáló szláv hatalmi irányzat provokálja az Anschluss-törekvéseket, mert a nagynémetek természet-szerűen nem hajlandók eltérni sa szláv uralom kialakulását abban a Dunamedencében, ahol Ausztria századokon keresztül — amíg az osztrák németiség el nem gyengült — a német uralmi gondolatot képviselte és juttatta érvényre. Viszont azonban az Anschluss megvalósulása elnyeléssel fenyegeti a német faj tengere és gazdasági vonzóereje által körülkarolt cseh nemzetet, ami viszont a szlávokat szőlítja élet-halál küzdelemre a német terjeszkedés veszedelmével szemben. Az Anschluss által fenyegetett Prága hozta létre a francia-szovjet és a cseh-szovjet katonai szerződést, amely a bolsevizmusnak nyitott utat Közép- és Nyugat-Európába. A Duna völgy birtokáért való hatalmi tülekedés új európai háború magvát hinti el *és a pusztulás rémét idézi fel a Dunavölgyében élő kis népekre.*

A Dunamedence újjárendezésére vonatkozóan az utóbbi években felmerült terveik között vannak *fantasztikus* ábrándok és olyanok, amelyek *reálisan a nemzeti erőkre és gazdasági szükségyszerűsége*re építik fel a maguk elgondolásait és így megvalósításra leginkább számíthatnak. Szertelen hatalmi ábrándozásokról tanúskodik az a pánszláv terv, amely Közép-Európa túlnyomó részét, cseh, szerb, orosz uralom alá szeretné helyezni.

A százmillió birodalomról álmodozó nagynémet elképzelés megvalósítása szintén ezidő szerint legyőzhetetlennek látszó nemzetközi akadályokba ütközik.

Nagy-Csehország, Nagy-Szerbia és Nagy-Russia ábrándképe.

A nagyszláv egységről szóló elgondolás elénk tárja az egymással szoros összefüggésben lévő nagyszerb, nagycesh és nagyorosz hatalmi ábrándozást, azt a pánszláv tervet, amely a könnyű sikerek nyomán szertelenül elbizakodott prágai és belgrádi koponyákban született meg és amely Középeurópa túlnyomó részét cseh-szerb-orosz uralom alá szeretné helyezni. Ezt tárja elénk *az I. számú térkép.*

A balkáni és a világháború után megnégyszereződött *Szerbia* újabb hatalmas területi gyarapodáshoz jutna: elnyelné a szláv-

ellenesen viselkedő Bulgária nagyobbik felét, elvénne Görögországtól Szalonikit és környékét, az övé lenne Albánia is; elragadná Olaszországtól Zárát, Fiumét, Isztriát, és Triesztet, Csehországgal pedig osztoznék Ausztria keleti nagyobbik részén, míg a nyugati tiroli részt nagy kegyesen Svájcnak juttatnák. Ilyenformán létrejönne a területi kapcsolat az északi és déli szlávok között, úgy, ahogy azt a pánszláv eszme történetíróapostola, a cseh Palacky a múlt század közepén megálmodta. *Csehország* megnagyobbodna, a felosztott Ausztria északi részével, beleértve Bécset és Grác városát is. (Sőt van olyan hóbertos szláv fantázia is, amely a hírhedt Kufner-féle térképen majdnem Berlinig tolja ki Csehország nyugati határát). Ezenkívül részben megkapná Lengyelország déli részét a San folyóig, viszont Russzinszkrét átengedné Oroszországnak.

Nagy-Russia pedig akként alakulna ki, hogy Oroszország elvénne Lengyelországnak a bresztlitovszki vonaltól keletre eső részét, továbbá Kelet-Poroszszágot és Galiciát a San-folyóig. Csehországtól megkapná Russzinszkrét nagyobb részét. Ölébe hullanának vissza északon a balti országok és Finnország, délen Beszárábia, megtoldva a Rumániától elveendő Bukovinával, Moldovának a Szereth-folyóig terjedő részével és Dobrudsával. Ehhez kapcsolódnék azután Bulgária feketetengermenti keleti része. Ez korridorként szolgálna az orosz hatalomnak Konstantinápoly felé, amely természetesen — a tengerszorosokkal együtt — szintén Oroszországé lenne, úgy, amint ezt már Katalin cárné jóelve megálmodta és amint a pontusi kérdés alakjában, a krími háború idején, majd 1871 őszén és a világháború során ismételtelen felvetődött.

íme, milyen merészen szárnyaló és önmagával szemben milyen adakozó a cseh-szerb-orosz pánszláv fantázia! Közép-Európában nem maradna rajtuk kívül más, mint a törpévé nyomorított Lengyelország, büntetésül nyugati, latin kultúrájáért és pánszlávellenségéért, valamint a megnyirbált Rumania és Csonka-Magyarország, amelyekre mind ia pánszláv tengerben való lassú elmerülés halálneme várna.

Drang nach Osten: A százmilliós nagy Német Birodalom.

Kevésbé dús a nagynémet elképzelés, amelyet a „Magyarság” évekkal ezelőtt berlini forrás alapján ismertetett. *Ezt a II. számú térkép tünteti fel.* Ezen elgondolás szerint nemcsak Ausztria egyesülne a Német Birodalommal, hanem az Anschluss után a történeti Csehország is automatikusan beleesnék a nagy Német Birodalom faji és gazdasági ölelő karjaiba. Csehország ekként újra kiegészítője lenne — kisebb-nagyobb autonómia birtokában — a német faj uralmi területének úgy, amint a középkoron át része volt a német-római császárságnak.

íme tehát, milyen veszedelmes hatalmi törekvéseket ébresztett fel az osztrák és magyar állam esztelen feldarabolása és mily nagyfontosságú európai szempontból, hogy az önálló Ausztria fennmaradásának biztosításával és Magyarország régi határainak lehető vissza-

állításával olyan tényező teremtsék meg, amely Lengyelországgal, Ausztriával, Rumániával és Bulgáriával összefogva és Olaszországra támaszkodva, egyaránt gátul szolgáljon úgy a pánszláv hatalmi hóbortnak, mint a nagynémet törekvéseknek. Hiszen a két ellentétes érdekű hatalmi irányzatnak összezapása és állandó harca a Duna-

völgyében kétségtelenül ennek a területnek olyan katasztrófáját jelentené, amely felérne a törökkel folytatott százados harcok pusztításával. E pusztító és beláthatatlan végű harc felidézése nem lehet a német faj jól felfogott érdeke sem. Épp ezért remélni lehet, hogy Németország lemond Ausztria bekebelezéséről, miként egy évszázaddal ezelőtt Franciaország Belgium anektálásáról és e helyett inkább támogatni fogja az osztrák-németséget abban, hogy Visszaszerezze a Dunamedencében az őt joggal megillető politikai és gazdasági pozíciót, (Visszatérés a *Bismarck*-elgondoláshoz.)

Nyilvánvaló, hogy az európai egyensúlynak és a tartós békének, valamint a dunavölgyi népek jól felfogott érdekének a Dunamedence csakis olyan újjárendezése felelne meg, amely egyrészt kivonná ezt a területet a szertelen hatalmi törekvések ütközéséből és másrészt a nemzeti elvnek, valamint a népek önrendelkezési jogának becsületes érvényrejuttatásával a dunavölgyi fajok egymással való oktalan harcának véget vetne és lehetővé tenné a békés politikai és gazdasági összeműködést a Dunavölgyében, olyan csoportosulást hozva létre, amely ennek a területnek függetlenségét és öncélúságát újra biztosítaná.

IV.

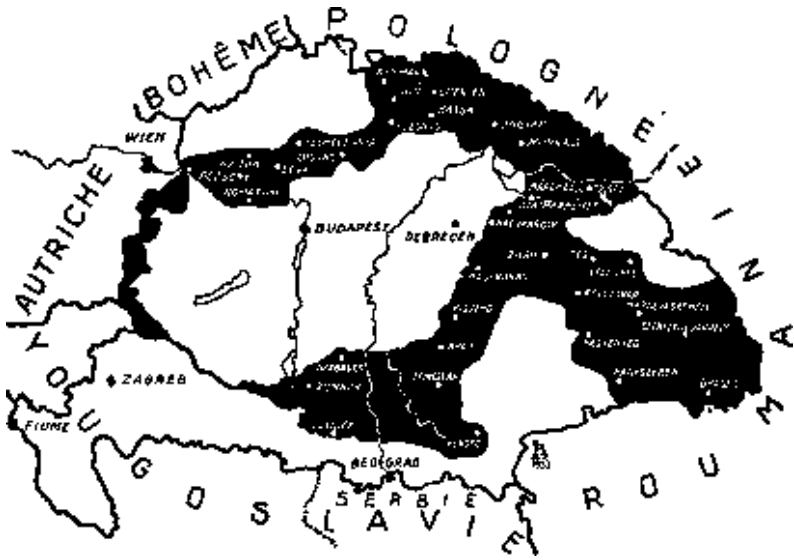
Megvalósítható tervek Közép-Európa újjárendezésére.

A Dunamedence újjárendezése a nemzetiségi elv és a népek önrendelkezési joga alapján.

Láttuk, mily veszedelem fenyegeti az európai egyensúlyt és a tartós békét azért, mert a békeparancsok a Dunamedencét politikailag és gazdaságilag szétszaggatták és népeit egymással harcba állították. *A békés összeműködés helyreállítása nélkül nem képzelhető el béke Európában.* Ezt pedig nyilvánvalóan csakis úgy lehet elérni, ha megszűnik a csehek, szerbek és balkáni rumánok — e kis és gyenge népek — erőtlen imperializmusa, más erősebb fajok felett való tartahatatlan uralma és a Dunavölgyében újjárendezik az államjogi viszonyokat a nemzetiségi elv és az önrendelkezési jog *becsületes* érvényrejuttatása alapján, ami azután lehetővé teszi e területen a szoros gazdasági összeműködés helyreállítását. Ez az olasz és angol közvélemény revíziós prograanmjának alap gondolata is. Erre nézve vetnek fel nap nap mellett értékes gondolatokat és terveket a revízióval foglalkozó újabb könyvek és hírlapi megnyilatkozások.

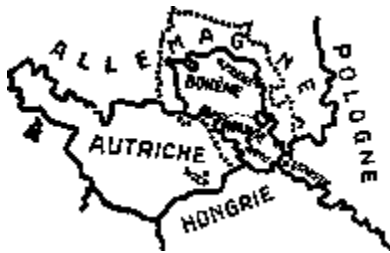
A III. számú térkép feltünteti, hogy *Csonka-Magyarország* milyen területeket nyerne vissza, ha az előbb említett két elv szemmeltartásával valósulna meg a területi revízió. Ez esetben Magyarországhoz vissza kellene csatolni legalább is azokat az összefüggő területeket, amelyeken a magyar, német és rutén elemek nagy

többségben élnek, hiszen ezek a fajok nem tekinthetők *sem cseheknek, sem szerbeknek, sem rumánoknak* és így a nemzetiségi elv figyelmen kívül hagyásával rendelték őket 1919-ben «s 1920-ban, minden megkérdezés nélkül, a rájuk nézve idegen, sőt ellenséges cseh, szerb, illetve rumán faj uralma alá. Az utódállamok magyartöbbségű területén mintegy 5.8 millió lélek lakik, akiből 3.2 millió a magyar, 1.2 millió a német, 0.4 millió a rutén, míg csupán 1 milliónyi a rumán, tót, szerb és egyéb nyelvű lakosság. De ez utóbbiak is a magyarsággal és németséggel elvegyülve és együtt élvén, minden valószínűség szerint nem elleneznék azt, hogy újra Szent Istvánnak rendet, biztonságot és gazdasági boldogulást jelentő koronája alá helyeztessenek. Ha ezen a területén kellő nemzetközi ellenőrzés mellett *népszavazást* rendelnének el, minden bizonnyal a lakosság kilenczederésze a mostani állapotok ellen és a magyar államhoz való visszatérés mellett döntene. Sokan állítják, hogy még a túlnyomóan rumánok, tótok és szerbek által lakott területek tekintetében sem volnának biztonságban az v utódállamok, ha a Népszövetség itt is népszavazást rendelne el, mert a Magyarországtól elcsatolt területeken jóformán senki sincs megelégedve az utódállamok uralmával és kormányzási módszereivel.

A IV. számú térkép elénk tárja azt a változást, amely előreláthatólag a *cseh és osztrák köztársaság* államterületében bekövetkeznék, ha a nemzetiségi elvet és az önrendelkezési jogot ez államokra vonata kozóan valóban érvényre juttatnák. Ez esetben valószínű, hogy a

cseh állam elveszteni északon és nyugaton Németország javára a majdnem kizárólag németek által lakott szudeti iparvidéket, amely etnikailag és földrajzilag (Elbe, Odera, Moldova folyók révén) és gazdaságilag is közvetlenül és szorosan kapcsolódik a 65 milliós német nyelvterülethez. A déli szélen tömören lakó morvaországi németeket a nemzetiségi elv bizonyára Ausztriának juttatná, míg Keleten a lengyel lakosságú karwini szénmedencét és a tescheni grófság nyugati részét Lengyelországnak kellene visszaadni. Nagy kérdés, hogy még a túlnyomóan tót lakosságú felvidéki területeket is meg tudná-e tartani a cseh állam, ha Genfben, e területre nézve is népszavazást rendelnének el. Hiszen Prága azért nem takarja megadni a tótoknak az ünnepélyesen megígért autonómiát, mert attól tart, hogy ez első lépés lenne a Magyarországhoz való visszacsatlakozásra. Ime tehát, Csehország visszaszorulna saját etnikájának területére, ami csak hasznára lehetne a csupán 6.5 milliónyi lelket jelentő kis cseh nemzetnek, mert leszállván az imperialista és teljesen irreálisan nagyzó politikai paripájáról, a cseh nép az esetben megtalálná a szomszédos osztrák-németiséggel és a magyar néppel való békés politikai és gazdasági összeműködés útját. Különben is a cseh politikusok voltak azok, akik mint igazságos követelményt állították fel a béketárgyalásokon,

hogy az osztrák-német és a magyar állam fennhatósága nem terjedhet túl a legszorosabban vett német és magyar nyelvterületen. Jogosan tehát nem tiltakozhatnának az ellen, hogy ez az elv a cseh állammal szemben is érvényesüljön. Természetesen, ha a szudeti, valamint a délmorvaországi németek és a téscheni-karwini lengyelek továbbra is cseh uralom alatt óhajtanának élni, a történeti Csehország határai változatlanul maradnának.

Az önrendelkezési jog elve kétségtelenül felszabadítaná a horvát és szlovén nemzetet is az elnyomó balkáni szerb uralom alól és közelebb hozná a két népet úgy gazdaságilag, mint politikailag is Magyarországhoz, illetve Ausztriához. Nem nehéz belátni, hogy a nemzetiségi elv és az önrendelkezési jog becsületes érvényesítése esetében jórészt megszűnne az ellenséges indulat és a nagy feszültség, amely ma a dunavölgyi elnyomó és elnyomott népek egymáshoz való viszonyában

lépten-nyomon megnyilatkozik. A politikai ellentétek nagymértékű enyhülése legott *szabaddá tenné a ma még eltorlaszolt utat a gazdasági közeledésre és szoros gazdasági kapcsolatok létesítésére*, valamennyi dunai és balkáni nép, illetve állam között és így az államhatárok jelentősége — például egy dunai vámunióban — nagymértékben csökkenne.

Újjárendezési terv a földrajzi és gazdasági szempontok homloktérbe helyezésével.

A már ismertetett terveken kívül van olyan is, amely a fősúlyt a földrajzi összetartozandóságra és az ebből folyó gazdasági érdekekre helyezi. Ezt az V. βζάνηű térkép vetíti szemléltetően elénk. Ez elgondolás szerint Magyarország visszanyerné dráváninenni egész régi területét, kivéve Erdélyt, amely önálló országgként — vámunió útján — az összekötő kapocs szerepét játszaná Magyarország és Rumánia között. Az Önálló Erdélynek ily céllal való megteremtését ma-

gyar részről már a béketárgyalások alkalmával felvetették és legutóbb Bethlen István gróf, volt magyar miniszterelnök is ezt a megoldást ajánlotta a revíziót követelő angol politikusok figyelmébe. Az önálló Horvátország szintén csatlakozhatnék ehhez a vámszövetség-

hez. Ami pedig a Dunavölgy nyugati felét illeti, a tulajdonképeni Csehország szinte természetesen arra volna utalva, hogy úgy Ausztriával, mint a Dunavölgy többi államaival is keresse a régi szoros politikai és gazdasági együttműködést helyreállító megegyezést. Önként érthető, hogy az újra kialakuló dunavölgyi politikai és gazdasági összeműködésében a déli Morvaországgal bővült és Szlovéniával szoros kapcsolatba jutó Ausztria is megtalálná anyagi boldogulásának lehetőségét és azt a vezetőserepet, amely az osztrák-németiséget joggal megilleti.

Meg kell (említenünk még azt az olasz (Mussolini) tervet, amely a Dunavölgy politikai és gazdasági újjászervezésének első lépéseként szükségesnek tartja, hogy a Dunamedence közepén fekvő és természetes jegecesedési pontként kínálkozó Ausztria és Magyarország lépjenek egymással minél szorosabb gazdasági kapcsolatba és egyben politikai téren, a dunavölgyi rekonstrukció kérdésében is, találják meg az együttműködés útját. A szoros gazdasági összeműködés létrehozását Olaszország azzal is óhajtja támogatni, hogy maga is bensőséges gazdasági viszonyba hajlandó lépni Ausztriával és Magyarországgal, szoros olasz-magyar-osztrák kapcsolatot alkotva.

Mindezek a különböző irányokban tapogatózó tervezetéseket kétségtelenül bizonyítják, hogy jóformán mindenki tarthatatlannak ítéli azt a helyzetet, amelyet a trianoni és saint-germaini békediktátumok teremtettek a Dunavölgyében..

V.

A kibontakozás útja

Hogyan lehetne segíteni a Dunavölgy jelenlegi rendkívül súlyos és háborús veszedelemmel fenyegető állapotán? *Csakis az elkövetett politikai hibák jóvátételével.* Ezeknek a hibáknak káros következményeit nemcsak a megesonkított Magyarország és Ausztria érzi, hanem éppen úgy a területileg rendkívül meggyarapodott államoknak: Csehországnak, Jugoszláviának és Rumániának lakossága is, de érzi az egész Európa. *Szükséges a Dunavölgy újjárendezése a nemzeti elv és az önrendelkezési jog becsületes érvényrejuttatásával, minden nemzetiségi elnyomás és imperialista törekvés kiküszöbölésével.* A fajok közötti béke helyreállítása lehetővé fogja tenni a vámfalak lebontását és a szoros gazdasági összeműködést, amely a Dunavölgyében élő minden népnek, de az egész Közép-Európának is elemi érdeke. Addig is, míg ez teljes mértékben megvalósítható lesz, szükséges a békeszerződésekben lefektetett kisebbségvédelem végrehajtásának feltétlen biztosítása és autonómiák megadása a nagyobb tömegben élő másfajúak számára.

A politikailag és gazdaságilag szétszaggatott Dunamedence mai állapota a megoldásra váró problémák egész sorát veti fel.

1. A Dunamedencén *belül* meg kell szüntetni a *fajok pusztító* harcát és azt a *fejtetőre állított helyzetet*, hogy *számbelileg gyenge peremnépek* politikai és gazdasági *felsőbbséget* gyakoroljanak ezen a területen és szorongatott helyzetben tartásuk a Dunamedence két vezető népét, a *központi elhelyezkedésű és számbelileg is erősebb magyarságot és osztrák-németséget* és ugyanakkor elnyomjanak más, számbelileg szintén jelentékeny fajokat: horvátokat, szlovéneket, tótokat, ruthéneket, németeket.

2. Meg kell szüntetni a *gazdasági elzárkózást* a Dunamedencében, amerv egyenes *következménye a helytelenül megvont politikai határoknak* és amely pusztulásba visz minden dunavölgyi nemzetet.

3. Meg kell oldani a *Dunavölgy önállóságának szerves biztosítását* is, különben élethalálharc küzdőterévé válik ez a terület a nagyszláv és nagynémet törekvések között. Ezt nem lehet másképp elérni, mint a politikai és gazdasági *összeműködés helyreállításával*, a züllés megállításával, amely a hatalmi törekvéseket egyenesen erre a gazdátlan területre vonzza.

Amint látjuk, egyik problémát sem lehet megoldani a Magyarországgal szemben elkövetett *igazságtalanságok* jóvátétele nélkül, mert *Magyarország a dunai kérdés tengelye*.

Viszont Csonka-Magyarország sem emelkedhet ki mai végzetesen súlyos helyzetéből, ha csak *önmagára* gondol és nem egyúttal *annak a nagy történeti hivatásnak betöltésére is, amely múltjánál, földrajzi elhelyezkedésénél és nemzetközi helyzeténél fogva egyenesen reáharul*.

E hivatásnak betöltésére való törekvés a mi igazunk mögé soroztatja fel, a saját elégtelen erőnkön kívül, a Dunamedence ama népeit is, amelyekre nézve a mai helyzet *ugyancsak elviselhetetlen* és amelyeknél a független lét életérdek; valamint azokat a nagyhatalmakat, amelyeknek életérdekei fűződnek ahhoz, hogy a Dunamedence önállóságának biztosításával megóvassék az európai egyensúly és a béke (Olasz-, Francia- és Lengyelország, valamint Anglia). E hatalmak közé lesz sorozható Németország is, ha felismerve a Dunamedence függetlenségéhez és különállásához fűződő egyetemes európai érdeket, őszintén lemond az Anschluss megvalósításáról.

A szörnyen megcsonkított Magyarország nem fenyeget háborúval és revanssal. A 12 milliónyi magyarság tisztában van azzal, hogy saját önálló nemzeti léte csak úgy biztosítható, ha a többi dunavölgyi nemzettel békés megegyezésen alapuló egyetértésben és szoros együttműködésben sikerül együtt megvédeni a Dunavölgy önállóságát és szabadságát a szomszédos nagyszámú és hatalmas nemzetek terjeszkedési törekvéseivel és imperialista ambícióival szemben. *Ezért keresi a ma-*

gyar nemzet a békés megoldás módját, keresi a megegyezést közvetlen dunavölgyi szomszédjaival azoknak a nyilvánvaló igazságtalanságoknak jóvátétele alapján, amelyeket Trianonban Magyarország erőszakos és önkényes feldarabolásával követtek el és amelyeknek megszüntetése nélkül a dunai probléma békésen és üdvös hatással meg nem oldható.

*

Sorsunk függvénye a Dunavölgy sorsának és Magyarország függetlensége és boldogulása függvénye a Dunamedence függetlenségének és boldogulásának. Ezt nem szabad egy percre sem szem elől téveszteni bel- és külpolitikánk vitelénél, ha azt valóban a magyar nemzet fennmaradásának és boldogulásának nagy célja irányítja, menten minden idegen hatalmi érdek befolyásától és szolgálatától.